ОПШТИНА НОВАЦИ

ПРОГРАМА
ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ГРАЃАНИТЕ НА ОПШТИНА НОВАЦИ за 2025г.

ДЕКЕМВРИ 2024 година

Врз основа член 22 став 1 точка 7, член 36 став 1 точка 15, член 62 став 1 од Законот за локална самоуправа („Сл. весник на РМ“ бр. 05/02 и „Сл. весник на РСМ“ бр. 202/24), член 21 став 1 точка 8 и член 94 од Статутот на Општина Новаци („Службен гласник на Општина Новаци“ бр. 07/2019 и бр. 16/24), Советот наОпштина Новаци на седницата одржана на ден 17.12.2024 г. донесе:

ПРОГРАМА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ГРАЃАНИТЕ
НА ОПШТИНА НОВАЦИ за 2025 г.

Вовед

Програмата за социјална заштита за 2025 година на Општина Новаци дефинира повеќе приоритетни активности од областа на социјалната заштита на граѓаните и граѓанките на Општина Новаци, кои имаат за цел да придонесат за унапредување на целокупната социо-економска и здравствена положба на граѓаните/ките на Општина Новаци. Социјалната заштита како темел врз кој се гради стратегијата за работа со граѓаните/ките на ниво на Локална самоуправа, е составен дел на Буџетот на Општина Новаци за заштита, помош и поддршка на лицата во социјален ризик, лицата со попреченост, старите лица, децата, односно сите оние кои што се изложени на социјален ризик од било каков вид кој што може да има последици врз нивната добробит.

Во насока на подобрување на условите на локално ниво во сферата на социјалната заштита, Општина Новаци прави напори во рамките на своите можности да се вклучи посеопфатно и поорганизирно во решавање на проблемите на своите граѓани/ки. Поаѓајќи од тоа Програмата за социјална заштита на Општина Новаци е систем на мерки и активности насочени кон општо подобрување на условите за живот на сите граѓани/ки, особено на најсиромашните и социјално исклучените граѓани/ки кои најчесто се постари лица, жени, луѓе со попреченост и сл. Општина Новаци се обврзува да ги употреби сите расположливи ресурси притоа земајќи ги во предвид реалните услови за живот и потребите жените, мажите и децата, материјалните, професионалните и организациските можности на Општина Новаци.

Социјалната заштита што ќе се развива на локално ниво, на граѓаните ќе им обезбеди социјална помош и социјални услуги кога тие не се во состојба самостојно да ја остварат својата социјална сигурност. Односно ќе обезбеди организирање на социјалната заштита преку организирање и развивање на облици и форми на давање социјални услуги на одделни групи на граѓани кои се нашле во состојба на социјален ризик. Целни групи кои ќе бидат опфатени со Програмата со социјална заштита се сите граѓани/ки од Општина Новаци кои во моментот на своето живеење и делување биле зафатени или погодени од одредени социјални ризици. Притоа, програмата е родово-сензитивна, односно ги зема предвид различните потреби на жените и мажите

во општината и препознава дека жените со сите нивни различности поради својата општествена улога многу почесто се во поголем социјален ризик од мажите.

Законски рамки според кои се подготвува самата програма

Општина Новаци во остварувањето на својата надлежност од областа на социјалната заштита работи согласно важечката законска регулатива и подзаконските акти донесени од државата, односно Програмата за социјална заштита на Општина Новаци за 2025 година произлегува почитувајќи ги:

- Законот за социјална заштита (Сл. весник на РСМ бр.104/19, 146/19, 275/19, 302/20, 311/20, 163/21, 294/21, 99/22, 236/22)
- Програма за развој на дејноста за заштитата на децата за 2021 год. (Сл. весник на РМ бр. 3/21),
- Законот за социјална сигурност за старите лица (Сл. весник на РСМ бр. 104/19),
- Законот за заштита на децата (Сл. весник на РСМ бр.23/13,12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 195/15, 27/16, 163/17, 21/18, 198/18) и (Сл. весник на РСМ бр. 104/19, 146/19, 275/19, 311/20, 294/21, 150/22, 236/22),
- Законот за семејство (Сл. весник на РМ бр. 80/92, 9/96, 38/04, 33/06, 84/08, 67/10, 156/10, 39/12, 44/12, 38/14, 115/14, 104/15, 150/15) и (Сл.весник на РСМ бр 53/21),
- Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство (Сл. весник на РСМ бр. 24/21),
- Закон за еднакви можности на жените и мажите („Сл. весник на РМ“ бр.6/12, 30/13, 166/14 и 150/15 и „Сл. весник на РСМ“ бр.53/21),
- Закон за спречување и заштита од дискриминација(„Сл. весник на РСМ бр. 258/20),
- Законот за финансирање на Единиците на Локалната самоуправа (Сл. весник на РМ, бр 61/04, 96/04, 67/07, 156/09 и 47/11),
- Закон за локална самоуправа (Службен весник на РМ, бр.5/02),
- други закони и подзаконски акти кои се однесуваат на социјалната, детската и здравствената заштита во Република Северна Македонија.

Цели на програмата

Главна цел на Програмата за активности во областа на социјална, детска и здравствена заштита во Општина Новаци е да предложи форми на социјална, детска и здравствена грижа и да одреди приоритети во решавањето на истите во рамките на своите законски овластувања за добробит на своите граѓани/ки, земајќи ги во предвид различните потреби и интереси на жените и мажите, на старите и младите, девојчињата и момчињата. Програмата се темели на начелата за еднаквост, (вклучително и родова еднаквост), недискриминација и почитување на човековите права и истата директно придонесува кон имплемантација на обврските кои

произлегуваат од меѓународните, националните и локалните документи во овие области. Останати цели на програмата се:

- Развој на социјалната заштита и социјална превенција како организирана и координирана активност на локално ниво
- Зајакнување на вонинституционалната заштита преку воведување на нови социјални услуги согласно со потребите на граѓаните/граѓанките.
- Создавање услови за намалување на зависноста од институционална заштита преку развивање на алтернативни форми на заштита.
- Воведување на модалитетите за реализација на јавно-приватно партнерство во социјалната заштита

Предмет на програмата

Предмет на оваа Програма се мерки и активности кои ќе се реализираат во текот на 2025 година, а преку кои ќе се имплементираат надлежностите на Општина Новаци, во областа на социјалната заштита.

Приоритети

Со Програмата се предвидува фокусот на активностите на Општина Новаци во областа на социјалната заштита, да биде насочен кон остварување на приоритетните цели на оваа Програма и тоа:

- Социјална заштита на стари лица
- Социјална заштита на жртви од семејно насилство
- Ран детски развој
- Социјална заштита на лица со попреченост
- Намалување на сиромаштијата и социјална исклученост
- Финансиска поддршка на лица кои имаат потреба од неа

Социјални ризици

Видови на **социјални проблеми и ризици** на кои се изложени граѓаните и категории на лица кои ги опфаќа оваа Програма:

- проблеми кои настануваат како последица од природни непогоди и епидемии: пожари, поплави, епидемии, земјотреси и сл.
- проблеми кои се поврзани со проблеми кои се поврзани со болести од зависност (зависност од дрога, коцкање, алкохол и сл.)
- ризици по здравјето (смрт, болест, повреда)
- ризици од стареење (старост и преживување)
- ризици по мајчинство и семејство
- ризици од попреченост

Категории на лица опфатени со ова Програма, кога ќе се најдат во исклучително тешка состојба се:

- стари лица без семејна грижа
- лица со посебни потреби
- лица засегнати со злоупотреба на дрога, алхохол и коцкање
- лица со здравствени проблеми
- деца со воспитно-социјални проблеми
- деца со еднородителски семејства
- лица изложени на социјален ризик
- лица - жртви на семејно насилство
- лица погодени од елементарни непогоди, пожари, погребални трошоци и друго.

Социјалната заштита што ќе се развива на локално ниво, на граѓаните ќе им се обезбеди социјална превенција, социјална помош и социјални услуги кога тие не се во состојба самостојно да ја остварат својата социјална сигурност и кога се во исклучителна тешка состојба.

<u>Вредности и принципи на програмата</u>

Системот на социјална заштита се заснова на начелото социјална праведност и солидарност, давање посебна заштита на немоќните и неспособните граѓани/ки за работа, посебна грижа и заштита на семејството, грижа за децата, за сите домаќинства кои се наоѓаат во социјален ризик.

Вредности и принципи врз кои се темели Програмата за социјална заштита на Општина Новаци се:

- Најдобри интереси на корисниците
- Социјална праведност и солидарност
- Достапност на услугите на корисниците
- Заштита на немоќните
- Учество и одговорност на учесниците
- Грижа и заштита на семејството во било каков облик и децата без родителска грижа
- Родова сензитивност
- Континуитет на заштита

<u>Мерки и активности</u>

Општина Новаци, со цел обезбедување на социјалната заштита за нејзините граѓани/ки, ќе ги спроведува следните мерки и активности:

- Парична помош и обезбедување на посебни мерки за социјална превенција и заштита на оддредени категории на лица (стари лица без

семејна подршка, болни и изнемоштени лица, лица со попреченост, семејства настрадани од елементарни непогоди, самохрани родители без дополнителни приходи, лица кои останале без работа и приходи, жртви на семејно насилство и сл.) кои ќе се најдат во исклучително тешка состојба, согласно можностите и во рамките на расположливите средства во Буџетот на Општина Новаци за 2025 година

- Еднократна парична помош за секое новородено дете и секое дете кое во учебната 2024/25 год. се запишува во прво одделение во ООУ "Славко Лумбарковски"- Новаци, ученици кои учествуваат во натпревари од повисок ранг и ученици кои поради настава имаат потреба од компјутери, како и еднократна парична помош на студенти, жители на Општина Новаци кои ќе се запишат прва година - прв циклус студии на на било кој факултет на државните универзитети во РСМ во академската 2024/25 година.

- Социјална заштита на стари лица – поддршка на активности на Здруженија на пензионери во насока на промоција на активна вклученост во општествениот и социјалниот живот што ќе придонесат кон зголемена општествена, социјална и културна активност на старите луѓе. Реализација на проекти кои овозможуваат нега и грижа во домот на стари лица.

- Ран детски развој - активности со кои се пружа помош и поддршка во работењето на ЈОУДГ "Бамби" с. Новаци преку набавка на опрема и обезбедување на превоз за непречено реализирање на предвидените активности како и ослободување од партиципација на деца кои потекнуваат од социјално загрозени семејства.

- Организирање на хуманитарна акција за финансиска и материјална помош на ранливите групи на население.

- Поддршка на стручни организации и лица кои би организирале советодавна помош на категории граѓани во социјален ризик, обуки и активности за нивна интеграција, како и предавања и трибини за едукација против зависности и други болести.

- Соработка со Националната мрежа против насилството врз жените и семејно насилство, преку финансиска поддршка на Регионалниот женскиот центар за поддршка од Битола во кој можат да се обратат за помош и подршка жртви на насилство - жители на Општина Новаци.

<u>Постапка за реализација</u>

Целта за остварување на паричната помош и обезбедување на посебни мерки и услуги за социјална превенција и заштита на одредени категории на лица согласно надлежноста на општината во областа на социјалната заштита утврдена во Законот за локалната самоуправа и Законот за социјалната заштита како и други законски и

подзаконски акти во оваа област, Општината да им излезе финансиски или на друг начин во пресрет на загрозените лица кои имаат потреба од социјална заштита и помош, а согласно можностите и во рамките на расположливите средства во Буџетот на Општината за 2025 година.

Висината на надоместокот, видовите на мерките и услугите за социјална заштита и превенција, за наведените категории на лица ќе се утврдуваат врз основа на поднесено барање со комплетна документација со која би се потврдил основот на барањето, а по дадено позитивно мислење од страна на Комисијата за доделување на еднократна парична помош и по донесена одлука од страна на Советот на Општина Новаци или Градоначалник на Општина Новаци.

Оваа активност како мерка во рамките на реализацијата на Програмата за социјална заштита на Општина Новаци за 2025 година, ќе се спроведува од страна на Општина Новаци преку надлежните одделенија.

Средствата за исплата на парична помош и за обезбедување на посебни мерки и услуги за социјална превенција и заштита на наведените категории лица ќе се обезбедуваат согласно можностите и во рамките на расположливите средства во Буџетот на Општина Новаци за 2025 година во вкупен износ од 1.185.000,00 ден.

Целта на организирање на хуманитарна акција за финансиска и материјална помош на ранливите групи на население е преку организарање на акција за собирање на облека, храна и друга опрема да им се помогне на социјално загрозени семејства и лица.

Носители на спроведување на активноста покрај Општина Новаци, ќе бидат вклучени и јавните установи, невладини организации и здруженија.

Со спроведувањето на оваа активност се превземаат мерки за спречување на настанување на социјални ризици, рано откривање и третман на жените и мажите односно на лицата и домаќинствата кои се соочуваат со потешкотии и проблеми.

Оваа активност ќе се спроведе во соработка со Меѓуопштинскиот центар за социјална работа од Битола, со училиштата, здравствена установа, невладини организации и здруженија на граѓани како и други правни и физички лица.

<u>Финансирање</u>

За реализацијата на Програмата ќе се обезбедат потребни финансиски средства од Буџетот на Општина Новаци за 2025 год. во вкупен износ од 1.185 000,00 ден. од Буџетот на РС Македонија и донатори.

Разгледувањето на барањата од граѓаните го врши Комисија за доделување на еднократна парична помош формирана од страна на Советот на Општина Новаци. По добиеното позитивно мислење од страна на Комисијата за еднократна парична помош за висината на финансиските средства ќе одлучува Градоначалникот на Општина Новаци за средства до 10.000,00 денари бруто износ, а за средства до 20.000,00 денари бруто износ ќе одлучува Советот на Општина Новаци.

Средствата ќе се уплаќаат на трансакциска сметка на граѓанинот/ граѓанката.

Завршна одредба

При реализација на Програмата ќе се води родова статистика со цел во иднина да допринесеме за подобро родово одговорно буџетирање во оваа област.

Програмата влегува во сила од денот на објавувањето во„Службен гласник “ на Општина Новаци.

Совет на Општина Новаци
Претседател
Славица Најдовска Стојковска